

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: **Y. K.**, narozený X,
státní příslušník X,
toho času bytem X,
zastoupený advokátem Mgr. Adamem Hefnerem,
sídlem Koželužská 3034/1, Plzeň,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-71/ZA-ZA11-ZA06-R2-2022 ze dne 1. 7. 2024,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-71/ZA-ZA11-ZA06-R2-2022 ze dne 1. 7. 2024 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Ministerstvo vnitra je povinno zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 22 010 Kč k rukám zástupce žalobce Mgr. Adama Hefnera, advokáta, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

Odůvodnění:

1. V této věci se soud zabýval nárokem běloruského občana na mezinárodní ochranu za situace, kdy dlouhodobě kritizuje běloruský státní režim na sociálních sítích a existují zprávy o tom, že telefony navrátilců do Běloruska jsou při překročení hranice vcelku běžně podrobovány kontrole.

I. Řízení před správním orgánem a první rozhodnutí soudu ve věci

2. Žalobce podal dne 27. 1. 2022 druhou (opakovanou) žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žádost odůvodnil tím, že se v Praze v červnu roku 2021 zúčastnil projevu S. C.. Účastníci projevu byli dokumentováni lidmi v civilu. Dále se žalobce zúčastnil protestu u běloruského konzulátu. Také byl aktivní na sociálních sítích ohledně svých protirežimních názorů. Jeho babičku žijící v Bělorusku navštívil policista zhruba na začátku roku 2022. Policistu zajímalo, kde se žalobce aktuálně nachází a chtěl na něho kontakt. Návratu do Běloruska se žalobce obával také z důvodu neoficiální mobilizace a připravované novely zákona o státním občanství.
3. Žalovaný rozhodnutím č. j. OAM-71/ZA-ZA11-ZA06-2022 ze dne 29. 12. 2022 žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona o azylu neudělil. Toto rozhodnutí však zrušil Krajský soud v Plzni rozsudkem č. j. 16 Az 2/2023-83 ze dne 27. 7. 2023 a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaného zavázal k tomu, aby v dalším řízení (1) blíže hodnotil, zda jednání žalobce spočívající v jeho účasti na výše uvedených akcích naplňuje znaky uplatňování politických práv a svobod, a zda následné sledování a fotografování účastníků těchto akcí a také setkání běloruských spolků SKARYNA a PAHONIA (v řízení před soudem žalobce sdělil, že se na území ČR zapojil k činnostech těchto spolků) naplňuje znaky pronásledování. Zda může žalobce obdobným problémům čelit v Bělorusku. Dále žalovaného zavázal, aby (2) objektivně a úplně vycházel ze shromážděných informací, a na základě nich učinil závěr, zda jsou v případě žalobce dány důvody k udělení mezinárodní ochrany, či nikoliv. Krajský soud byl toho názoru, že shromážděné informace potvrzovaly tvrzení žalobce, přičemž žalovaný vybral pouze ty skutečnosti, které tvrzení žalobce vyvracely. Žalovaný měl tedy vyhodnotit všechny individuální okolnosti případu žalobce a přihlédnout ke všem skutečnostem, které v řízení vyšly najevo.
4. Žalovaný rozhodnutím č. j. OAM-71/ZA-ZA11-ZA06-R2-2022 ze dne 1. 7. 2024 žalobci mezinárodní ochranu opět neudělil. (1) Žalobce sice svou účastí na protestech uplatňoval svá politická práva a svobody. Takto však činil v České republice, nikoliv v Bělorusku. V tomto ohledu tak nemohlo dojít k pronásledování žalobce, neboť ten se od roku 2012 v Bělorusku nenacházel. K případnému pronásledování žalobce z důvodu sledování a fotografování účastníků na politických shromážděních žalovaný uvedl, že by se muselo jednat o jednání intenzivní a opakující se, aby představovalo závažné porušení základních lidských práv. Opět zdůraznil, že žalobce se shromáždění zúčastnil v ČR, nikoliv v Bělorusku. Nadto tvrzení o sledování a fotografování účastníků považoval žalovaný za ničím nepodložené, jednalo se spíše o subjektivní pocity žalobce. (2) Žalovaný shromáždil ve věci nové (aktuální) informace. Nicméně opětovně dospěl k závěru, že ty v souvislosti s tvrzeními žalobce nevypovídají o tom, že by žalobci v Bělorusku hrozilo pronásledování či vážná újma ve smyslu zákona o azylu.

II. Řízení před soudem

5. Proti tomuto rozhodnutí žalobce brojil žalobou. Nesouhlasil s tím, že nebyla naplněna intenzita pronásledování. Žalobce je na sociálních sítích dlouhodobě aktivní. Jeho příspěvky jsou protirežimní, proopoziční či proukrajinské. Účastníci protestů a shromáždění byli opakovaně dokumentováni lidmi, kteří se akcí nezúčastnili. Nejednalo se tak o nereálná či nesmyslná tvrzení. Nadto v minulosti byla kontaktována babička žalobce žijící v Bělorusku. Touto okolností se žalovaný nezabýval, ačkoliv ji žalobce opakovaně uváděl. Dále žalobce doplnil, že jeho manželka je státní příslušnice Ukrajiny. S ohledem na nepřátelské vazby mezi Ukrajinou a Běloruskem je důvodné se domnívat, že důvod k pronásledování žalobce by mohl být o to posílen. Žalovaný také nepřihlédl k okolnostem, které vyšly najevo v řízení před soudem. Zejména jeho podpora Ukrajiny, která byla potvrzena čestným prohlášením pana D. S. či kopií ukrajinské děkovné plakety. Dále byl žalobce toho názoru, že s ním měl žalovaný provést nový pohovor. Byly však přinejmenším dány důvody pro udělení doplňkové ochrany z důvodu nebezpečí vážné újmy. Žalobce tak uzavřel, že se žalovaný neřídil právním názorem vysloveným v rušícím rozsudku Krajského soudu v Plzni.
6. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, ze kterého je zřejmé, že se závazným právním názorem soudu řídil. Co se týče neprovedení pohovoru, nebylo zřejmé, které skutečnosti a proč měl žalovaný zjišťovat. Neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany žalobci v jakékoli její formě.

Ústní jednání

7. Při ústním jednání strany prohlásily za nesporné, že žalobce opustil území Běloruska zhruba v roce 2012, před odchodem nebyl politicky činný a neprojevoval zde své politické názory. V České republice se v roce 2021 účastnil dvou demonstrací a jednoho shromáždění na podporu běloruského opozičního hnutí. Od té doby na sociálních sítích komentuje a kritizuje počínání běloruského režimu; opakovaně vyjadřoval svůj nesouhlas s invazí Ruské federace na Ukrajinu. Finančně přispěl běloruským dobrovolníkům bojujícím na ukrajinské straně konfliktu, což také zveřejnil. Nesporná byla i výrazně problematická situace v Bělorusku z hlediska ochrany lidských práv. Vyjádření politického nesouhlasu jsou sledována, arbitrárně a tvrdě trestána. Zejména pak jsou trestáni účastníci demonstrací z roku 2020.
8. Tyto nesporné skutečnosti soud vzal soud za své a neprováděl k nim další dokazování (§ 120 odst. 3 o. s. ř.). Za účelem zjištění aktuálního skutkového stavu ke zbylým otázkám však soud dokazování v části zopakoval a v části doplnil (§ 32 odst. 9 zákona o azylu ve spojení s čl. 46 odst. 3 tzv. „procedurální“ směrnice 2013/32/EU).
9. Z informace OAMP ze dne 23. 4. 2024 – *Bělorusko: Situace účastníků protestů z roku 2020. Kontroly na bělorusko-ruských hranicích. Situace běloruských občanů po dlouhodobém pobytu v zahraničí. Monitoring sociálních sítí a kontrola telefonů. Vojenská služba. Pluk Kalinovského a dobrovolnické sbory na Ukrajině* a informací OAMP ze dne 27. 11. 2023 – *Bělorusko: Odvody a povinná vojenská služba. (součást správního spisu)* vyplývají skutečnosti, které žalovaný vzal za základ svého rozhodnutí. Není třeba je podrobně opakovat.
10. Dále pak soud z vlastní iniciativy doplnil dokazování částmi zprávy Human Rights Watch ze dne 17. 1. 2025 – *Světová zpráva 2025 – Bělorusko*; zprávy Amnesty International ze dne 29. 4. 2025 – *Stav lidských práv ve světě: Bělorusko 2024*; a zprávy Freedom House týkající

se svobody na internetu v Bělorusku v roce 2024 (*ke dni rozhodnutí dostupné z www.ecoi.net*).

11. Šlo o listiny cizojazyčné (anglické), které však bylo možné provést sdělením jejich obsahu i bez úředního překladu do češtiny, neboť z pohledu soudu nešlo o velký rozsah či složitý, obtížně pochopitelný obsah. Soud proto účastníkům sdělil obsah relevantních částí těchto listin v českém jazyce; dotázal se zároveň, zda účastníci mají o obsahu těchto listin pochyby a zda souhlasí s provedením takového důkazu (srov. rozsudek NS sp. zn. 23 Cdo 1656/2015 ze dne 16. 3. 2016). Zároveň soud listiny předložil účastníkům i k nahlédnutí. Účastníci pochyby nevyjádřili a s provedením důkazu souhlasili.
12. Ze zprávy Human Rights Watch ze dne 17. 1. 2025 soud zjistil, že lidskoprávní situace v Bělorusku je hodnocena jako stále se zhoršující. Orgány veřejné moci stíhaly desítky jedinců pro „financování terorismu“ a „extremismu“ v návaznosti na jejich dary organizacím poskytujícím pomoc politickým vězňům a občanskému odporu. Běžně („*routinely*“) dochází ke kontrolám mobilních telefonů Bělorusů navrátilých se ze zahraničí a se zvyšující se četností státní orgány zadržují jedince, kteří sledují nezávislá média označovaná jako extremistická, kteří mají fotky z protestů v roce 2020, nebo kteří přispívali fondům označeným jako extremistické.
13. Ze zprávy Amnesty International ze dne 29. 4. 2025 soud zjistil, že zatýkání a stíhání politického disentu zůstává v rozhodném období rozšířené, zejména je zaměřeno na účastníky protestů z roku 2020 a jejich podporovatele. Podle organizace Viasna bylo v roce 2024 zadrženo nejméně 55 lidí navrátilých se z exilu; někteří byli vystaveni správnímu či trestnímu stíhání, včetně stíhání za dary obětem porušování lidských práv.
14. Ze zprávy Freedom House týkající se svobody na internetu v Bělorusku v roce 2024 soud zjistil, že zákony zavedené v důsledku politické krize po roce 2020 kriminalizují legitimní formy svobodného vyjadřování, včetně vyjadřování v online prostoru. Ve sledovaném období byly uplatňovány častěji. Novelizace právních předpisů z roku 2021 je zaměřena proti jednotlivcům, politickým stranám nebo domácím či mezinárodním organizacím, včetně sdělovacích prostředků, které „plánují, organizují, připravují a páchají zásahy proti nezávislosti, územní celistvosti, svrchovanosti, základů ústavního pořádku a veřejné bezpečnosti“ Běloruska. Změny trestají šíření „vědomě nepravdivých informací o politické, ekonomické, sociální, vojenské nebo mezinárodní situaci Běloruské republiky“, urážku „představitele moci v souvislosti s výkonem úředních povinností“ a podněcování „různých druhů nenávisti“ až šesti lety vězení. Změny trestního zákoníku zvýšily tresty za „šíření nepravdivých informací“ diskreditujících stát na internetu a za účast v „extremistických“ skupinách a spolupráci s nimi. Během sledovaného období se objevily nové trendy, včetně stíhání Bělorusů za dary nezávislým organizacím nebo za „extremistické“ materiály nalezené v jejich mobilních telefonech při kontrolách. Většina údajných trestných činů, které vláda stíhá od roku 2020, souvisí s aktivitami v online prostoru.
15. S pokračující invazí ruské vlády na Ukrajinu jsou Bělorusové nadále stíháni za různé projevy odporu. Od února 2022 bylo za svůj protiválečný postoj zadrženo nejméně 1 671 Bělorusů a 91 jich bylo odsouzeno. Velká část protiválečného odporu v Bělorusku se odehrává online. K říjnu 2023 bylo odsouzeno nejméně 37 osob za sdílení fotografií nebo videí ruské vojenské techniky v Bělorusku prostřednictvím nezávislých médií a kanály sociálních médií a zpráv, 38 osob bylo stíháno za odsouzení ruské agrese nebo vyjadřování proukrajinských postojů na internetu a 14 osob bylo odsouzeno za online dary běloruským

dobrovolníkům ve válce. Vláda zintenzivnila nadnárodní dohled nad exilovými komunitami. Úřady například zvýšily kontrolu mobilních telefonů osob překračujících hranice země. Centrum pro lidská práva Viasna uvedlo, že v roce 2023 bylo z politických důvodů zadrženo a stíháno více než 200 osob po hraničních kontrolách, které zahrnovaly zkoumání jejich mobilních telefonů kvůli „extremistickým“ materiálům a elektronické sledování minulých protestních akcí – což je forma digitální nadnárodní represe. Vláda rovněž vede a využívá databáze účtů, jmen, ID, uživatelských jmen, telefonních čísel, fotografií a avatarů ke sledování uživatelů internetu. Úřady využívají falešné (ro)boty, odkazy, stránky a soubory k identifikaci, shromažďování informací o uživatelích a jejich sledování.

III. Posouzení věci

16. Žaloba je důvodná.
17. Důvodem žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla obava z návratu do Běloruska kvůli jeho účasti na protirežimních mítincích nebo projevování provokačních protirežimních příspěvků na sociálních sítích, a dále obava z povolání do armády. Část těchto obav nemá dostatečně reálný základ, již samotné projevování politického nesouhlasu na internetu je však dostatečným důvodem, pro který žalobce může být v Bělorusku pronásledován.

Rozsah vázanosti předchozím rozhodnutím

18. V této věci soud již rozhodoval kasačním rozsudkem č. j. 16 Az 2/2023-83 ze dne 27. 7. 2023. Protože žalovaný proti tomuto rozsudku nepodal kasační stížnost, je jeho právní názor pro nynější věc nejen závazný, ale také již nezměnitelný (srov. odst. 39 usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 1 Azs 16/2021-50 ze dne 23. 2. 2022, č. 4321/2022 Sb. NSS). V řízení o nynější (nové) žalobě vedené pod sp. zn. 35 Az 14/2024 tedy nemůže být úspěšně zpochybněn, soud z něj musí vycházet.
19. V rozsudku č. j. 16 Az 2/2023-83 soud uvedl tyto (závazné) nosné důvody:
 - Shromážděné informace byly ke dni vydání napadeného rozhodnutí aktuální, přičemž jejich obsah postačoval k posouzení žádosti žalobce v intencích jeho tvrzení ve správním řízení. Tyto důkazy potvrzují žalobcovu výpověď. (odst. 27, 28 rozsudku).
 - Běloruské státní orgány se zaměřují nejen na zástupce politické opozice, perzekuce dopadají také na běžné obyvatele, kteří se nijak nechťejí veřejně politicky angažovat, např. jen vyjádří negativní postoj vůči režimu a jeho představitelům v rámci rodinné komunikace na sociálních sítích. Zatýkáni a zadržováni, často i mučeni, byli po protestech lidé, kteří se jen účastnili protivládních demonstrací, popř. vyjádřili s nimi souhlas. Ze shromážděných zpráv také vyplývá, že monitorovány a sankcionovány jsou projevy lidí na sociálních sítích. (odst. 26 rozsudku).
 - Z podkladů, které žalovaný shromáždil během správního řízení a tvoří součást správního spisu, vyplývá, že u žalobce je dána vysoká míra pravděpodobnosti pronásledování či hrozby vážné újmy. (odst. 29 rozsudku).
20. Nelze přehlédnout, že rozsudek č. j. 16 Az 2/2023-83 vedle tohoto kategorického hodnocení zároveň konstatoval vady odůvodnění původního rozhodnutí žalovaného v tom smyslu, že bylo v řadě otázek nedostatečné a selektivní, a věc vrátil k dalšímu posouzení. Výsledek tohoto posouzení *stricto sensu* nepředurčil. S ohledem na *jasné vyjádřené právní hodnocení úplnosti skutkových zjištění i jasné vyjádření míry pravděpodobnosti pronásledování či vážné újmy* (srov. předchozí odstavec) je však zřejmé,

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

že v dalším správním řízení – s výhradou změny okolností – nepřicházel do úvahy jiný právní závěr, než že podmínky pro udělení mezinárodní ochrany žalobci jsou splněny.

21. Platí ovšem i to, co soud sdělil účastníkům již při ústním jednání: i kdyby zde nebylo rozsudku č. j. 16 Az 2/2023-83, jehož závazný názor vede k závěru o potřebě udělit žalobci mezinárodní ochranu, soud by k stejnému závěru dospěl i samostatně na základě právního hodnocení skutkových okolností, ze kterých vyšel žalovaný.

Obecná východiska posouzení

22. Řízení o mezinárodní ochraně se vyznačuje tím, že (1) je v něm často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze, (2) jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se riziko pronásledování či vážné újmy v budoucnu) a (3) nesprávné rozhodnutí má pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifikům řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i důkazní standard a rozložení důkazního břemene (např. rozsudek č. j. 5 Azs 66/2008-70 ze dne 30. 9. 2008, č. 1749/2009 Sb. NSS).
23. Břemeno tvrzení stíhá v řízení o mezinárodní ochraně žadatele. Klíčovou roli má pohovor s žadatelem o mezinárodní ochranu, v jehož rámci jsou povinnosti rozloženy mezi žadatele i žalovaného. Žalovaný musí umožnit žadateli předložit v úplnosti důvody žádosti, a to mj. vhodně kladenými a neutrálními otázkami. Žadatel je naopak povinen předložit co nejdříve všechny náležitosti potřebné k doložení žádosti o mezinárodní ochranu, odpovídat na otázky a jinak spolupracovat se žalovaným v průběhu pohovoru. Následně musí žalovaný nejprve posoudit, které skutečnosti a tvrzení jsou pro konkrétní žádost o mezinárodní ochranu relevantní. Poté, co určí relevantní skutečnosti a tvrzení, postupuje na základě získaných informací (z pohovoru i z jiných důkazů) žalovaný dvojím způsobem. Pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech žádosti o mezinárodní ochranu, žalovaný se nemusí dále hodnocením jednotlivých tvrzení a skutečností zabývat.
24. Jinak ovšem žalovaný musí posoudit jednotlivá tvrzení a skutečnosti. Prokazovat jednotlivé skutečnosti je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k žádosti maximální možné množství důkazů (včetně informací o zemi původu), a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, které je podporují. Rozhoduje-li žalovaný za důkazní nouze, je stěžejním důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele.
25. Důkazní standardem je při posuzování jednotlivých tvrzení i celé žádosti o *azyl* je požadavek přiměřené pravděpodobnosti nežádoucího důsledku návratu do země původu, tj. bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane, nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.
26. Důkazní standardem je při posuzování jednotlivých tvrzení i celé žádosti o *doplňkovou ochranu* požadavek skutečného nebezpečí, tj. že ve významném procentu případů obdobných situací žadatele dojde k nežádoucímu následku, takže žadatel má dobré důvody se domnívat, že takový následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho.

Skutková zjištění ve věci žalobce

27. Z výše uvedených dílčích skutkových zjištění o Bělorusku ve spojení se zjištěními plynoucími ze zpráv OAMP, které jsou součástí správního spisu, soud učinil tento skutkový závěr:
28. Situace v Bělorusku je z hlediska ochrany lidských práv silně problematická. Vyjádření politického nesouhlasu jsou sledována, arbitrárně a tvrdě trestána. Zejména pak jsou trestáni účastníci demonstrací z roku 2020 a jejich podporovatelé. Oproti době předchozího rozhodování o mezinárodní ochraně žalobce nedošlo k žádné podstatné změně situace v zemi původu. Stále jsou kriminalizovány a arbitrárně trestány projevy politického nesouhlasu s oficiální politikou Běloruska, včetně běloruské pomoci agresí Ruské federace proti Ukrajině. Adresáty represe jsou především osoby politicky činné v Bělorusku, represe se však může zaměřit na kohokoliv, kdo vyjadřuje veřejný souhlas s politickým disentem či nesouhlas se stávajícím státním režimem. To se týká i Bělorusů žijících v zahraničí, kteří jsou právě proto podrobováni nepředvídatelným, ale vcelku běžným kontrolám při příjezdu do země původu.
29. Z pohovoru se žalobcem žalovaný zjistil, že žalobce opustil Bělorusko zhruba v roce 2012. V zemi původu se politicky neprojevoval. Až v roce 2021 se účastnil dvou demonstrací a jednoho shromáždění na podporu běloruského opozičního hnutí. Od té doby na sociálních sítích komentuje a kritizuje počínání běloruského režimu, válku na Ukrajině a veřejně přispívá běloruským dobrovolníkům bojujícím na ukrajinské straně.

Právní hodnocení skutkového stavu a důkazní břemeno

30. Již výše soud uvedl, že stěžejním důkazním prostředkem za důkazní nouze je výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k událostem opravdu došlo podle výpovědi žadatele.
31. Specifikum nynější věci spočívá v tom, že obavy žalobce byly čistě prospektivní, neodvítely se od ničeho, čeho by v zemi původu byl svědkem či co by se ho nějak fakticky dotýkalo. Potud tedy nemá valného smyslu hodnotit, zda se žalobce konsistentně *držel jedné dějové linie*, zda je přiměřeně pravděpodobné, že *daná událost proběhla tak, jak tvrdí žalobce*, či zda existují *fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestala* (srov. rozsudek č. j. 1 Azs 177/2020-60 ze dne 14. 1. 2021, odst. 29, 30). Ve vztahu k žalobci se dosud nic neudálo a sám žalobce to ani netvrdí. Nemůže se zde prosadit skutková domněnka, že jeho tvrzení odpovídají skutečnosti. Samotná konsistentní výpověď žadatele o mezinárodní ochranu by ostatně nestačila, *musí přistoupit i její soulad s informacemi o zemi původu* (srov. cit. rozsudek č. j. 5 Azs 66/2008-70) a zároveň i to, že požádal o mezinárodní ochranu v nejkratším možné době [srov. čl. 4 odst. 5 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU]. Bylo tedy třeba se zabývat především tím, zda tvrzení žalobce založená na jeho vlastních předpokladech, nikoliv bezprostředně prožité realitě, odpovídají informacím o zemi původu.
32. Předně lze vyloučit, že by žalobce měl nárok na azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu: žalobce doposud nebyl pronásledován pro uplatňování politických svobod.
33. Žalobce však má odůvodněný strach z pronásledování v Bělorusku pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. V tomto ohledu soud neshledal potřebným blíže vysvětlovat, že jednání žalobce je politickým názorem a běloruské represe jsou pronásledováním: je to zjevné a nebylo to v řízení nijak zpochybněno.
34. Z vlastního tvrzení žalobce i z dokazování vyplynulo, že žalobce se v zemi původu politicky neangažoval a ani aktuálně není výrazným politickým aktivistou. Veřejně však

projevuje své politické názory proti stávajícímu běloruskému režimu. Tím se neodlišuje nějakým významným způsobem od jiných běžných uživatelů sociálních sítí, kteří se ve svobodných společnostech mohou svobodně vyjadřovat. Žalobce je nicméně občan Běloruska a tyto své názory může svobodně vyjadřovat jen mimo území státu svého původu; pokud by jeho názory byly běloruskému režimu známy, mohl by čelit arbitrárnímu a nepřiměřenému postihu (to v zásadě připouští i žalovaný na str. 7 svého rozhodnutí právě s výhradou známosti názorů).

35. Klíčová je tedy otázka, zda lze s dostatečnou pravděpodobností přepokládat, že by běloruský režim na žalobce zaměřil svou pozornost v případě návratu do země původu a uplatnil by vůči žalobci svou represi. Významné je, zda lze předpokládat, že žalobcovy názory vyjdou v případě návratu ve známost.
36. Z různých informací o zemi původu plyne jasný závěr, že běloruský režim zaměřuje svou pozornost i na monitoring sociálních sítí a při návratu do země *vcelku běžně* provádí kontroly mobilních telefonů či lustrace navrátilivších. Negativní důsledky návratu v případech obdobných případu žadatele tedy nejsou ojedinělé, výjimečné. *Žalobce může s kontrolou počítat jako se vcelku běžným jevem, stejně tak musí počítat i s odhalením jeho aktivit.*
37. Je třeba také připomenout, že v přímo v této věci soud již dříve závazně (a nezměnitelně) konstatoval, že u žalobce je dána *vysoká míra pravděpodobnosti pronásledování* (odst. 29 rozsudku č. j. 16 Az 2/2023-83).
38. Judikatorně ustálená míra důkazu hrozby pronásledování tedy je ve věci žalobce naplněna: žalobce má *odůvodněný* strach z pronásledování pro své aktivity na internetu. Za toho skutkového a právního stavu byly splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu v řízení před žalovaným; tyto podmínky byly splněny i ke dni vyhlášení tohoto rozsudku.
39. Oproti tomu se lze ztotožnit se žalovaným, že samotná účast na demonstracích v České republice nečiní pronásledování žalobce pravděpodobným. Na území České republiky žalobce pronásledován nebyl (monitoring demonstrací je sice nežádoucí, ale standardní metodou k zajišťování práva a pořádku, takže jej používají i české represivní orgány). Z informací o zemi původu pak ani v základu neplyne, že by běloruský režim byl schopen či ochoten preventivně monitorovat osobní účast na demonstracích v zahraničí ve vztahu ke všem jejich účastníkům (žalobce není exponovanou osobou politického disentu).
40. Protože soud dospěl k závěru o nároku žalobce na azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu, dalšími možnými důvody mezinárodní ochrany se blíže nezabýval. Jen stručně lze proto uvést, že v otázce doplňkové ochrany se soud se žalovaným ztotožnil. Z informací OAMP týkajících se vojenské služby aktuálně neplyne, že by se běloruská armáda měla nějak aktivně zapojit do konfliktu na Ukrajině zejména proto, že to je z hlediska morálky mužstva a bojeschopnosti pro Bělorusko nevýhodné. Zatím tak nelze předpokládat, že by se žalobce musel účastnit bojů, které se na straně Ruské federace vyznačují porušováním (nejen) humanitárního práva, popřípadě že by mu hrozilo nepřiměřené potrestání v případě odmítnutí vojenské služby.

IV. Závěr

41. Z výše uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že žalovaný nedostatečně zohlednil předchozí kasačně závazný názor soudu. Vedle toho nesprávně posoudil otázku potřebné

míry důkazu: informace o Bělorusku dostatečně vypovídají o tom, že žalobce by v případě návratu mohl být pronásledován.

42. Soud proto naříkané rozhodnutí zrušil pro nezákonnost a věc vrátil k dalšímu řízení. V něm je Ministerstvo vnitra vázáno právním názorem, že žalobce splňuje podmínky § 12 písm. b) zákona o azylu (§ 78 odst. 1, 4, 5 s. ř. s.).
43. Protože soud provedl úplné a *ex nunc* posouzení všech relevantních skutkových a právních okolností, v dalším řízení Ministerstvo vnitra žalobci udělí azyl, ledaže dojde k nějaké podstatné změně skutkových okolností (srov. rozsudek velkého senátu SD EU ve věci C-556/17 Torubarov ze dne 29. 7. 2019, odst. 77–78).

Náklady řízení

44. Procesně úspěšný žalobce má vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.). Náhrada nákladů řízení se skládá z odměny advokáta za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu ve znění do konce roku 2024 (převzetí a příprava zastoupení, žaloba jako podání ve věci samé), paušální náhrady nákladů po 300 Kč za každý z výše uvedených úkonů právní služby, odměny advokáta za 3 úkony právní služby po 4 620 Kč podle § 11 odst. c), d) a g) advokátního tarifu ve znění od roku 2025 (další porada s klientem, replika, účast na jednání) a paušální náhrady nákladů řízení po 450 Kč za každý výše uvedený úkon právní služby. Celkově tedy náhrada nákladů řízení činí 22 010 Kč. Tuto částku je žalovaný povinen uhradit k rukám zástupce žalobce Mgr. Adama Hefnera do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Podle sdělení advokáta je možné ji uhradit na účet č. 2302218768/2010.
45. Soud oproti tomu nepřiznal náhradu za tzv. další poradu s klientem. Je zjevné, že tato účtovaná porada proběhla v den převzetí věci, byla jeho součástí. Není přesvědčivé, že by první poradou byla pouze porada při převzetí věci sp. zn. 16 Az 2/2023 a porada při převzetí věci sp. 35 Az 14/2024 byla už jen „další“ poradou. Procesně jde o dvě samostatná řízení o žalobě proti procesně samostatným předmětům řízení (různým správním rozhodnutím), byť se hmotněprávně týkají stejné azylové věci. Úkony právní služby je tedy pro tato řízení třeba posuzovat samostatně; žalobce proto se svým zástupcem uskutečnil dvě první porady (při spojeném posuzování by zástupce žalobce vlastně i celou věc převzal také jen jednou, ke sp. zn. 16 Az 2/2023, což by ovšem byl náhled absurdní a z hlediska náhrady pro žalobce ještě horší). Opačný a zároveň přesvědčivý judikatorní či doktrinální názor není zdejšímu soudu znám.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Jestliže kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

Plzeň 3. července 2025

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.